

# УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

# НОВИЙ ШЛЯХ

THE NEW UKRAINIAN WEEKLY LE NOUVEAU CHEMIN HEBDOMADAIRE UKRAINIEN



## До 198-ої річниці з дня народження Тараса Шевченка

стор. 12-13

Четвер, 8 березня 2012, Рік 82, Число 9 • Thursday, March 8, 2012 Volume 82, Number 9

## Reaction to Four Year Sentence for Lutsenko

On February 27, former Minister of Interior and opposition leader Yuri Lutsenko was sentenced to 4 years imprisonment with confiscation of



Yuri Lutsenko

property on allegations of abuse of office and corruption. Lutsenko is the head of the People's Self-Defence Party - Our Ukraine Bloc. His alleged offences include illegally granting an apartment to his driver and financial irregularities relating to celebrations marking National Police Day.

### Min. Baird Troubled by Conviction of Lutsenko

Ottawa, February 27, 2012 - Foreign Affairs Minister John Baird issued the following statement:

"The conviction of the former Minister of the Interior of Ukraine, Yuri Lutsenko, continues a troubling

trend in Ukraine.

"This is yet another case of apparent political bias and arbitrary prosecution in Ukraine.

"This conviction, like that of Yulia Tymoshenko before it, runs counter to the democratic aspirations of the Ukrainian people, and undermines the institutions upon which a peaceful, prosperous and democratic society depends.

"Canada continues to advocate for freedom, democracy, human rights and the rule of law for all Ukrainians."

### MP Bezan Slams Ukrainian Government

Ottawa - James Bezan, Member of Parliament for Selkirk-Interlake stated: "It is undeniable that the current government in Ukraine is on a politically motivated mission to silence their opposition... This selective justice, first illustrated by the conviction of Ms. Tymoshenko and now Mr. Lutsenko is reminiscent of the former Soviet Union.

Continued on page 3

## Klitschko Knocks Out Mormeck in Fourth Round

Duesseldorf (Reuters) - Volodymyr Klitschko knocked out Jean-Marc Mormeck of France with a stinging left-right combination in the fourth round to retain his world heavyweight titles at the Esprit Arena on March 3.

The Ukrainian, who holds the IBF, IBO, WBO and WBA versions of the championship, took his career tally to 50 knockouts from 60 fights with just three losses.

Klitschko, 35, had knocked down former cruiserweight world champion Mormeck, who at 1.81 metres is 17

centimetres shorter than the Ukrainian, in the second round with a huge right that sent the Frenchman sprawling.

Klitschko inflicted more punishment in the next two rounds, his left working to open his opponent up as Mormeck ducked low to avoid his wider reach, before finishing him off in the fourth. Mormeck hardly landed a punch and was left wondering how it ended so quickly. "It is difficult to box against him. He is so much taller and that makes it hard," said the 39-year-old, whose record now stands at 36 victories and five losses.



Volodymyr Klitschko

## 5 міністрів ЄС: Україна заблокувала Угоду про асоціацію

Дипломати з 5 європейських держав вважають, що Україна заблокувала Угоду про асоціацію з Євросоюзом. Відкритий лист з цього приводу 4 березня в американській газеті New York Times опублікували міністри закордонних справ: Швеції Карл Більдт, Великої Британії – Вільям Гейт, Чехії – Карел Шварценберг, Польщі – Радек Сікорський і Німеччини – Гідо Вестервелле.

Міністри зазначають, що 4 березня п'ять років тому Європейський Союз і Україна почали переговори про нову угоду, але тепер замість підписання та ратифікації документа сторони переходять на "новий етап, коли цей шлях стає надто довгим та болісним".

Європейські дипломати висловлюють стурбованість щодо стану демократії в Україні. Вони звертають увагу на повідомлення незалежних засобів масової інформації та

представників громадянського суспільства про тиск з боку влади, а також на ув'язнення колишніх українських урядовців, судові процеси над якими, на думку авторів листа, мали ознаки "політично мотивованого і вибіркового правосуддя".

Міністри ЄС закликають Україну гарантувати право опозиції в повному обсязі взяти участь у жовтневих виборах до Верховної Ради. За їхніми словами, ці вибори стануть лакмусовим папірцем для демократії в Україні.

Європейські дипломати вважають, що ключ від зближення з ЄС зараз тримає українське керівництво.

Раніше президент України доручив урядові до 15 березня забезпечити виконання заходів для парафування Угоди про асоціацію з Євросоюзом.

## Представники ОБСЄ не зустрілися з Тимошенко



Вальбурга Габсбург Дуглас (праворуч) та Оса Ліндестам біля Качанівської в'язниці

Представники ОБСЄ, які приїхали для зустрічі з ув'язненою Юлією Тимошенко, змогли потрапити 5 березня на територію виправної колонії номер 54 у Харкові, але далі, в камеру засудженої, їх не пустили.

Депутати шведського парламенту,

керівники делегації Парламентської Асамблеї ОБСЄ Вальбурга Габсбург Дуглас та Оса Ліндестам 5 березня прибули до Качанівської колонії в Харкові, щоб зустрітися з колишнім

Продовження на стор. 2

### Новий Шлях

The New Pathway Publishers, Limited  
145 Evans Ave., Suite 210,  
Toronto, Ont., M8Z 5X8 Canada

Publications mail agreement No. 40005756



## Reaction to Four Year...

Continued from page 1

These are nothing but show trials.

"The fact that those being imprisoned are political opponents of President Yanukovich, and Lutsenko's alleged offences includes charges that were as miniscule as illegally granting an apartment to his driver, show that the trend of political repression in Ukraine is continuing, not ending," said Bezan.

Ms. Tymoshenko is currently being held in a labour camp in Ukraine where reportedly German doctors diagnosed her with a hernia that has gone untreated. Tymoshenko's family says she is in severe pain that is preventing her from walking or sleeping properly.

"The treatment of Ms. Tymoshenko is absolutely appalling," said Bezan. "The Ukrainian government can start repairing its tarnished reputation by allowing Tymoshenko full access to the medical attention she requires."

## UCC Concerned About Further Repression of Opposition in Ukraine

Ottawa, February 28, 2012 - "The Ukrainian Canadian Congress calls upon the Government of Canada to

formally and publicly express its concern and dismay as to the process and verdict in this case. What we have witnessed today is another example of the politically motivated selective justice being meted out by the Government of Ukraine, targeting opposition politicians in advance of October's [parliamentary] elections to the *Verkhovna Rada*," stated UCC President Paul Grod. "This court case and verdict is the latest example of political repression in Ukraine and we believe that the world must stand up and take note of the situation in Ukraine."

Former acting Defence Minister Valery Ivashchenko, has also been in detention since August 2010, on charges of illegally selling a ship-repair factory in Crimea. Former Economy Minister Bohdan Danylyshyn, is in exile in the Czech Republic where he has been granted asylum.

*These turn of events highlight the importance of the UCC sponsored conference "Ukraine at the Crossroads" on March 7-8 in Ottawa, organized by Canada-Ukraine Foundation and University of Ottawa, which will bring together global experts to discuss issues of democracy, human rights, the rule of law, and corruption in Ukraine.*

*For more information on the conference please visit [www.ucc.ca](http://www.ucc.ca)*

## Podborski to Lead Winter Olympic Team to Sochi

Canada's best-ever downhill skier is not known for sitting back and playing it safe. Steve Podborski earned his way into the record books by blasting alpine slopes all over the world and charged his way into Olympic history as champion leader of this country's beloved "Crazy Canucks".

Canadian Olympic Committee President Marcel Aubut calls Podborski "an icon in Canadian winter sport". Our athletes heading to the Sochi 2014 Olympic Winter Games will call him *Chef de Mission*. "It's such an honour," said Podborski from Calgary during the official announcement on February 10. "In 2010, Canada's athletes proved that they are a force to be reckoned with, and I look forward to supporting them as they reach for the podium in Sochi."



Steve Podborski

Podborski is no stranger to the podium, either.

He was the first North American to win the World Cup downhill season title and captured eight World Cup downhill races. This experience achieving world-class success is a crucial part of taking on Olympic leadership in Canada.

As *Chef de Mission*, Podborski will provide both leadership and mentorship to the hundreds of Canadian athletes going for gold in February 2014.

Podborski's first order of business will be to select the team's Assistant *Chef de Mission* - a position in which he clearly delivered during Vancouver Olympic Winter Games in 2010.

Podborski will also play a key role in the COC leadership team helping to prepare athletes and teams for Sochi as part of the Olympic Excellence series. The XXII Olympic Winter Games will take place February 7 to February 23, 2014 in Sochi, Russia.

## In Brief

### UKRAINE, EU ASSOCIATION AGREEMENT BY END Q1, 2012

(Interfax-Ukraine) Representatives of the European Union and Ukrainian Foreign Minister Kostiantyn Hryshenko, who participated in a foreign ministerial meeting of the Visegrad Four, the Baltic States and Eastern Partnership countries in Prague, have confirmed their intention to initial the EU-Ukraine association agreement by the end of the first quarter of 2012, the Ukrainian Foreign Ministry's press service has reported on March 5.

Particular attention at the meeting was paid to drafting the Eastern Partnership roadmap that will outline priorities in the context of bilateral relations between the EU and partner countries and the multilateral dimension of the Eastern Partnership initiative until 2013.

In his speech, Hryshenko noted the importance of strengthening the Eastern Partnership's role as a practical tool to support reforms in partner countries.

"In this context, the Foreign Minister said that the principle of an updated European Neighbourhood Policy should be directed to support the implementation of the future association agreement and an action plan on visa liberalization between Ukraine and the EU," reads the statement.

Hryshenko also had bilateral meetings with EU Enlargement Commissioner Stephen Fule, the

Foreign Ministers of Azerbaijan and Estonia, as well as Denmark's Minister for Trade and Investment Pia Olsen Dyhr.

The Ukrainian Foreign Minister also participated in a foreign ministerial meeting of GUAM member states, during which Azerbaijan set out the priorities of its chairmanship of this organization in 2012.

### OSCE REPS TRY TO MEET TYMOSHENKO IN PRISON

(Interfax-Ukraine) Vice-President of the OSCE Parliamentary Assembly Walburga Habsburg Douglas and a member of the OSCE Parliamentary Assembly of Sweden Asa Lindestam entered Kachanivska colony in Kharkiv, where former Prime Minister of Ukraine Yulia Tymoshenko is serving her prison sentence. Ukraine's State Penitentiary Service did not allow the European politicians to visit Tymoshenko in jail. They still planned to visit the ex-Premier.

The ex-Premier's daughter, Yevhenia Tymoshenko, leader of the Civil Resistance social initiative MP Oleksandra Kuzhel and MP Iryna Heraschenko of the Our Ukraine-People's Self-Defence came to the penal colony together with the European politicians. "We will try to meet with the head of the colony and find out why they are not allowed to meet with my mother," Yevhenia Tymoshenko said.

A rally gathered outside the colony. People are chanting "Freedom to Yulia!" The entrance to the colony is guarded by police.



## Ми існуємо, щоб Вам допомогти

- ✦ Канадський Пенсійний План
- ✦ Пенсійне Забезпечення по Старості та Гарантована Надбавка до Доходу
- ✦ Страхування по Безробіттю
- ✦ Паспорти
- ✦ Подоходний Податок та Агентство Податків і Зборів Канади
- ✦ Громадянство та Імміграція
- ✦ Сервіс - Канада
- ✦ Забезпечення Канадськими Прапорами та Шпильками
- ✦ Відвідування Парламенту в Оттаві
- ✦ Сертифікати Досягнень, Визнання Заслуг та Особливих Випадків
- ✦ Справи Ветеранів
- ✦ Будь-які інші питання чи коментарі, які ви, можливо, маєте до Федерального Уряду

Наша місія - бути вашим гідом, вашим джерелом та інформаційною станцією для всіх питань і турбот з Федеральним Урядом

## TED OPITZ

ЧЛЕН ПАРЛАМЕНТУ  
ЕТОБИКОКЕ СЕНТРУ

ОФІС:  
577 Burnhamthorpe Road, Unit #2  
Etobicoke, ON  
M9C 2Y3  
Тел: 416-249-7322

ПАЛАТА ГРОМАД:  
700 Justice Building  
Ottawa, ON  
K1A 0A6  
Тел: 613-947-5000

Веб-сайт:  
[www.tedopitz.ca](http://www.tedopitz.ca)

Електронна пошта:  
[ted.opitz@parl.gc.ca](mailto:ted.opitz@parl.gc.ca)



Україна там, де ми!

[www.ukrainatv.com](http://www.ukrainatv.com)

Телебачення з України через інтернет

TV from Ukraine over the internet

email: [info@ukrainatv.com](mailto:info@ukrainatv.com)



# Будапештський вузол українських проблем

**Богдан Червак,**  
Київ  
– Будапешт  
– Київ



Думаю, що кожен українець, який приїжджає до

Будапешту, одразу ж пригадає історію Карпатської України, коли у березні 1939 року депутати українського сейму в Хусті, на першому ж його засіданні, дізналися, що у столиці сусідньої країни – Угорщини віддано наказ окупувати молоду Українську державу. Правда, у пам'яті також виринають інші спогади. Саме офіційний Будапешт один із перших визнав Незалежність України у 1991 році. У 2003 р. парламент Угорщини одноставним голосуванням визнав Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу. А у 2007-му тут встановлено величний пам'ятник Т. Шевченкові. Отже, розібратися у власних почуттях не так просто, але необхідно.

Добрим приводом для цього стала участь у засіданні Змішаної українсько-угорської комісії з питань забезпечення прав національних меншин, яка відбулася у Будапешті.

Сказати, що над членами комісії висів тягар спільних історичних проблем, – це нічого не сказати. Складна, драматична, а подекуди трагічна доля двох народів міцно переплелася в сучасний вузол українсько-угорських проблем.

Очевидно, що в епіцентрі уваги перебуває питання національних меншин – українців в Угорщині та угорців в Україні.

За переписом 2001 року в Україні нараховувалося 156,600 угорців. Майже всі вони проживають на території Закарпатської області й становлять добре організовану, хоч і не монолітну меншину, яка активно добивається максимального задоволення своїх культурних, освітніх та релігійних прав, а віднедавна політичних вимог.

Не секрет, що українські угорці, як в Україні, так і за її межами, декла-

рують принаймні дві, не прийнятні для Української держави вимоги: утворення на території Закарпаття окремої адміністративної одиниці – району угорців та надання преференції угорцям на виборах, зокрема до Верховної Ради України. При цьому вони мають повну підтримку в Угорщині, і не лише в окремих політичних колах, а й з боку угорського уряду і парламенту.

Така підтримка стимулює інші вкрай небезпечні для суверенітету України угорські “ініціативи”, зокрема будівництво на Верещькому перевалі монумента з нагоди 1100-ліття завоювання угорцями “нової” батьківщини, тобто території сучасної України, і саме в тому місці, де з угорськими фашистами воювали воїни Карпатської Січі; вивішування на державних установах Закарпаття угорських національних прапорів; виконання угорського гімну на сесіях місцевих рад; запровадження подвійного громадянства тощо.

Зрозуміло, що “угорський прецедент” вкрай небезпечний, а будь-які поступки української сторони можуть дестабілізувати ситуацію не лише на Закарпатті, а й у цілому в Україні. Проте саме цей “прецедент” має стати уроком для всіх українців, які проживають за межами своєї історичної Батьківщини. Виявляється, що можна, проживаючи в іншій державі, обстоювати не лише свої культурні, а й політичні права. Цього українці, як правило, не роблять з різних причин, але в основному через брак відповідних національних амбіцій.

Українська меншина в Угорщині скромна. На території цієї держави проживає понад 5 тисяч наших земляків. Серед існуючих етнічних меншин українська перебуває на шостому місці з тринадцяти наявних. Тут діє Товариство Української Культури в Угорщині, а також Державне самоврядування українців. Річ у тім, що в Угорщині запроваджена цікава і, на мій погляд, доволі ефективна система, яка, з одного боку, дозволяє задовольняти бодай мінімальні культурні права національних меншин, а з другого – тримати ці меншини під угорським державним

контролем.

Так, чинне законодавство Угорщини передбачає, одночасно з виборами органів місцевого самоврядування, вибори органів самоврядування національних меншин, у тому числі українців. Вперше наші земляки взяли участь у виборах Державного самоврядування українців у 1998 році. Участь у таких виборчих кампаніях дозволяє сформулювати самоврядні керівні органи та отримувати незначне, але стабільне бюджетне фінансування на проведення своїх заходів. А тому не треба дивуватися лояльності українців до угорської влади. Варто подумати, чи не можна подібний досвід запровадити у нас.

Несподівано на перший план вийшла церковно-релігійна проблематика. Тут слід зазначити, що Угорщина – в основному католицько-протестантська країна, але в Будапешті також діють православні і греко-католицькі церкви.

Справжня окраса Будапешту – Базилика Святого Іштвана, де зберігаються мощі першого короля Угорщини Іштвана (Стефана) з династії Арпадовичів. Щодня цей величний собор відвідують тисячі туристів з усього світу. А

тому приємно було дізнатися, що в головному католицькому храмі країни з великим успіхом виступила Державна академічна чоловіча хорова капела зі Львова “Дударик”, яка в буквальному розумінні цього слова підкорила вибагливу європейську публіку.

Українці в основному відвідують греко-католицькі і православні церкви. При цьому треба наголосити, що йдеться передусім про Угорську Греко-Католицьку Церкву, яка перебуває у повній духовній і літургійній єдності зі Святим Престолом. Оскільки Богослужіння у цій Церкві здійснюються угорською і церковнослов'янською мовами, українцями час від часу порушується питання про Богослужіння українською. Як стверджує голова Державного самоврядування українців Ярослава Хортяні, це питання принципове для української громади, а тому вона вітає домовленість між Главою УГКЦ Патріархом Святославом та Предстоятелем Угорської Греко-Католицької Церкви Єпископом Фюлепом Кочішем про те, що у деяких храмах Будапешту Богослужіння будуть відбуватися українською мовою. Здається, що на сьогодні це найрадикальніша “вимога” українців Угорщини.

Прийнято вважати, що серйозні проблеми міжнародного характеру існують лише в Криму. Не менш серйозні вони на Західній Україні, зокрема на Закарпатті. Але як у першому, так і в другому випадках їх вирішення на користь України залежить виключно від послідовної і принципової позиції Києва.

Looking for legal advice?  
**WE CAN HELP.**



**TARAS HRYCYNIA**

**PETER M. HAMIWKA**

Bloorcourt Professional Centre, 1081 Bloor Street West, Suite 200

**(416) 532-8006**



1500 Royal York Road  
Toronto, Ontario  
M9P 3B6

**ROYAL LEPAGE**  
WEST REALTY GROUP  
INDEPENDENTLY OWNED & OPERATED, BROKER

**Larysa Hrynda**

Sales Representative

(416) **245-9933** 24 Hour Pager  
Fax: (416) 245-7830 Cell: (416) 999-1878  
E-mail: lhrynda@sympatico.ca  
www.royallepage.ca



# Round Table on International Education

February 13, 2012 – Toronto – The Round Table about International Education Canada – Ukraine and how Ontario and Ukraine are affected, successfully engaged three keynote speakers: Ontario MPP for Etobicoke Centre and former Chair of the Toronto District School Board Donna Cansfield, Consul Anton Rybak from the Consulate General of Ukraine, and consultant Taras Paslavskyi from Providence Group, a group that specializes in international education.

The event was organized by the Young Professionals and Skilled Workers Association (YPSWA), whose mandate is to connect youth with businesses, politicians and academia. YPSWA is composed of recent graduates, who have a keen interest in education. The Round Table took place at Richview Public Library in Etobicoke.

The Round Table concentrated its attention on three broad questions: 1) Is international education beneficial to Ontario and Ukraine? 2) What the Governments of Ontario and Ukraine, Ukrainian Canadian community, NGOs, and the private sector can do to facilitate international education? 3) Can international education be really international if there is no reciprocal movement of students; if Canadian students do not go to Ukraine to study or participate in joint research or educational projects?

MPP Donna Cansfield started the



L. to R.: Consul Anton Rybak of the Consulate General of Ukraine in Toronto, Ontario MPP for Etobicoke Centre and former Chair of the Toronto District School Board Donna Cansfield, consultant Taras Paslavskyi from Providence Group

discussion by pointing out that education is a priority for Premier Dalton McGuinty. His government in 2010 made a commitment to make Ontario the leading jurisdiction for post-secondary education in the world by increasing international student enrolment by 50%, while guaranteeing spaces for qualified Ontario students and promote Ontario postsecondary schools abroad to encourage the world's best students to study in Ontario. In joining Premier McGuinty in promoting Ontario schools, Ms. Cansfield invited the Ukrainian Canadian public to promote elementary, secondary and post-secondary institutions to their relatives in Ukraine. She mentioned the High Performer program for elite athletes at Silverthorn Collegiate that can offer international pupils exciting education-

al experience and opportunities.

Consul Anton Rybak stated that the Government of Ukraine is supportive of Ukrainian students studying in Canada as it is a way to further connect Canada and Ukraine, develop better economic ties in light of free trade between Canada and Ukraine, and the Canada-Ukraine Youth Mobility Memorandum that was signed in October 2010. Mr. Rybak also invited Canadians to study at Ukrainian universities that have extensive physical and natural sciences, and language programs. He presented the example of a unique Ukrainian language program and the manual "Step 1 - Ukrainian as a Second Language", developed by Ukrainian linguists at the Summer Ukrainian Language Institute, Lviv Polytechnic National University. This

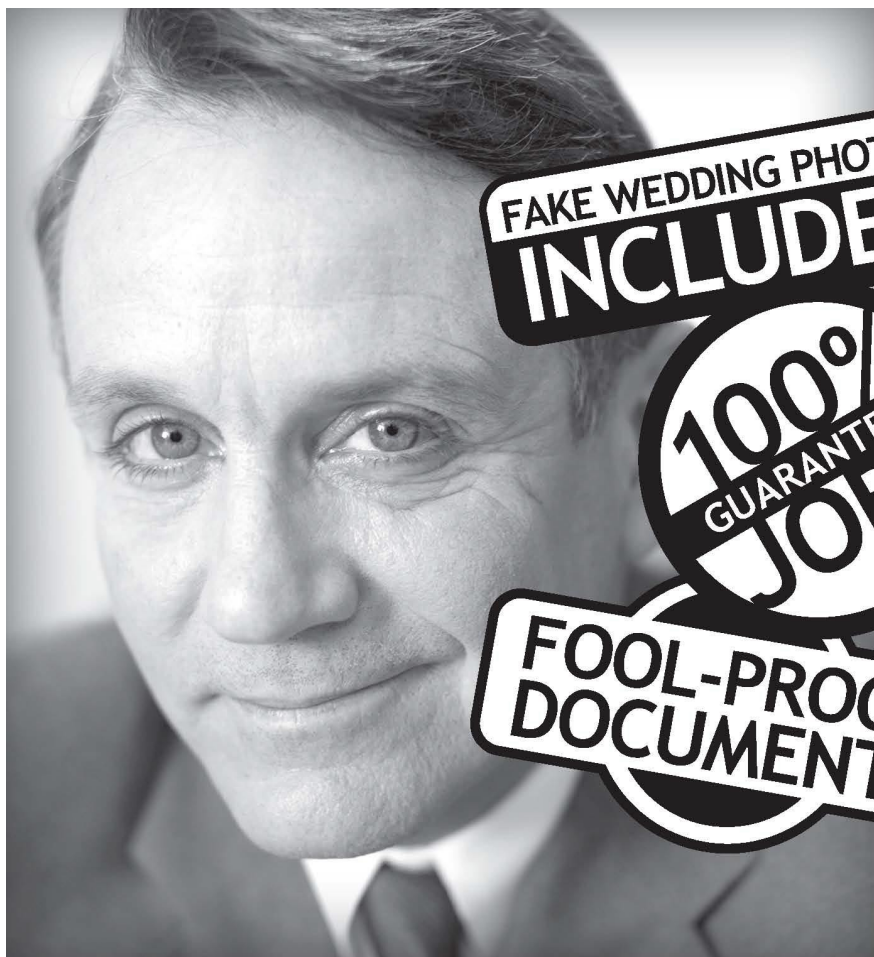
summer in Lviv, Ukraine, the Institute will use "Step 1" to teach basic level Ukrainian to Canadian students who want to learn Ukrainian.

Consultant Taras Paslavskyi concurred with the previous two speakers about the benefits of international education to Ontario and Ukraine. He mentioned that challenges to international education are related to study visas and costs. But he emphasized that costs should be viewed as an investment into one's own future. Although statistics show that student visas obtained by Ukrainian foreign students have been on the rise for the past five years, they are still low if compared with France, China, India or Brazil. He encouraged the Ukrainian Canadian community to promote Ontario education institutions to their relatives in Ukraine, and suggested that it is the surest way to bolster the trend.

After the keynote speakers concluded their remarks, the floor was opened to questions and a lively discussion followed.

The Round Table was concluded by the moderator, who said that this topic is so large that it is impossible to fully discuss it in one session and that he hopes more will follow in the future.

send letters to  
npweekly@look.ca



## DON'T GET CHEATED BY A CROOKED IMMIGRATION CONSULTANT.

Immigration fraud is a serious offence, and the Government of Canada is cracking down. If you use a consultant to help you with the immigration process, it's your responsibility to make sure they're honest. Find out how to protect yourself, and how to immigrate to Canada the right way.

[immigration.gc.ca/antifraud](http://immigration.gc.ca/antifraud)

1 800 O-Canada (1-800-622-6232) TTY/ATS: 1-800-926-9105

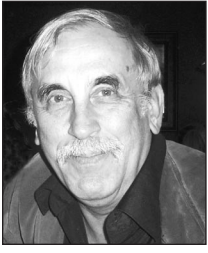


Citizenship and  
Immigration Canada

Citoyenneté et  
Immigration Canada

Canada





## The View From Here

By Volodymyr Kish

# Kobzar Award Reflections

I had the good fortune to be present at the Shevchenko Foundation's 2012 Kobzar Literary Award Ceremony on March 1 and was rewarded with a most stimulating and entertaining evening focused on showcasing some of Canada's most prominent literary talents of Ukrainian background. This was the fourth iteration of this biennial literary competition which has become one of the most prestigious and eagerly awaited cultural events within the Ukrainian community.

The five finalists covered a broad spectrum of the literary arts that ranged from the quirkily introspective poetry of a young Larissa Andrusyshyn (*Mammoth*), to the latest soul-searching philosophical adventure by the dean of the Ukrainian Canadian literary scene, Myrna Kostash (*Prodigal Daughter: A Journey to Byzantium*). I should mention that Myrna and I go back a long way, at least in a professional sense – back in 1978 after her classic and somewhat controversial first book *All of Baba's Children* came out, she was the first interview I did as a budding journalist and editor for the English section of *The New Pathway* (*Noviy Shliakh*) newspaper. At the time, I was powerfully moved by her book because it was the first book I had read about the Ukrainian Canadian immigrant experience that went beyond the clichés and took a hard, unbiased and sometimes painful look at Ukrainian culture, politics, beliefs, values and prejudices. It started me on my own critical exploration of my roots that has continued to this day.

Interestingly enough, most of the finalists in this year's completion have continued in their own unique way down that same road of exploring their personal and cultural roots. Even Myrna Kostash, thirty four years after that seminal first book, continues the quest, though this time she focuses on the spiritual and philosophical foundation of Ukrainian culture, namely our Byzantine heritage.

This year's Kobzar Literary Award winner was Shandi Mitchell (original Ukrainian name Mykolayenko) and her novel *Under This Unbroken Sky* follows that same exploratory quest for one's roots, based in large part on the experiences, memories and recollections of her immigrant father. It delves deeply into both the physical as well as psychological tribulations faced by the original immigrants to Western Canada as they sought to put behind them the horrors of Stalin's

genocidal oppression of Ukraine, and build a new life on the Prairies.

Rhea Tregobov's novel *The Knife Sharpener's Bell*, ironically deals with the converse scenario, as it traces the fate of a Ukrainian Jewish family that had moved to Winnipeg from Odessa, but having suffered through the ravages of the Depression era, decide to return to Odessa, believing in Stalin's promises of a new worker's paradise.

Larissa Andrusyshyn's collection of poems, revolving as it does around the after-effects of her father's death, also reflects the roots theme, though obviously on a more personal basis. Even the more academic entry, Myroslav Shkandrij's *Jews in Ukrainian Literature – Representation and Identity* looks at a still painful sore spot within Ukraine's cultural and historical roots, namely the uneasy relationship between Ukrainians and their Semitic countrymen.

The exploration of one's roots has been an influential force in my own life in recent decades, so it is a theme with great personal resonance to me. Regrettably, I rue the fact that I did not take greater interest when I was much younger, and my parents and their generation were still alive. Back then, I made little effort to tap into their vast bank of memories and knowledge. I wish I could go back and ask them the millions of questions that now come to mind. I wish I had taken the time and effort to capture and document their lives and experiences, as it is only now that I am beginning to appreciate their importance and relevance to my own life.

When we are young, we really have little sense of our own history and are strongly self-centred, so we tend to look almost exclusively at the present and the future. It is only in the later stages of our lives when we have built our own history that we begin to appreciate the connectedness of our history with that of our parents, our ancestors and our native culture. Sadly, by that time our parents are usually gone, and with them a vast store of lore that could have strengthened our appreciation and understanding of the continuum of our lives with that of our forefathers and their culture.

For those of you who still have living parents and other family members of the previous generations, take the time to learn their personal histories. If you don't, I guarantee you that there will come a time when you will sorely regret it.

# Sex and Politics on International Women's Day

## Mental Callisthenics with Vujko Ilko

By Oksana Bashuk Hepburn

-----  
Uncle Ilko seems incredibly agitated as he sits down to my favourite lunch: *borscht* with mushroom-stuffed *wontons* and *kholodets*, pulled pork in aspic.

"There is no end to the stupidity some of those yahoos are capable of," he announces. I know that he is referring to Ukraine's power elite but wait for him to elaborate via mental callisthenics - discussions on things Ukrainian. However, he compliments me on lunch and asks about the family, a strong indication that he is worried. Eventually, he begins.

"Now more than ever, I'm troubled about Ukraine. Soon, Mr. Yanukovich and company won't have any manoeuvrability left at their disposal." Manoeuvrability is everything in politics as in every bargaining situation. I wait to hear what *Vujko* Ilko has on his mind.

"They are fools. No question. Look at the corner they've painted themselves into. First, Yulia gets arrested. The advice from the democratic world is: let her go. Instead, she gets seven years. Again, democrats say: find a way to let her go. But no. She gets transferred out into the outlying perimeter of the country. All this to keep her out of sight and out of mind."

"But it's not working out for the government, *Vujku*. She's becoming an international star."

"Yes, a star for the protesters. Like the Danish Prime Minister said, 'she's a symbol that they're afraid of.' Fear is a very dangerous state of mind. It makes for bad decision-making."

"You think she's in danger of her life?"

"Don't go there. Think of where they're going with her."

"Okay. I'm listening."

"But they're not. Neither the Europeans, nor Canada, not even the Americans can impress upon Yanukovich the absolute political foolishness of his actions. Instead of letting her go, Canadian doctors, others too, are allowed to see her, and report that the situation is 'grave'. Ukraine's doctors say no, the situation is normal. The farce is gathering steam."

"What about Yuriy Lutsenko?"

"Exactly! Now the regime adds even more ammunition; they sentence Yuriy to four years. And for what? Abuse of power? Giving his driver an apartment that witnesses say didn't happen? Political *smoke and mirrors*. Kafka at his best."

"Does the World care about all this injustice *Vujku*?"

"You mean while Netanyahu comes to North America to convince us that bombing Iran is in our interest, and while Putin is crowning himself as the Czar of

Russia again, and while our Canadian election shenanigans dominate the news, the situation in Ukraine is news?"

"Yup."

"My view is that it is and it isn't. And it only matters that it must be news. Why? First of all, a democratic Ukraine is a counterbalance to Russia. Just like little Georgia is; except Ukraine is much more important. This is a stability-in-the-region issue. Second, the West goofed in playing its eternal same sold song about Ukraine: yes we want you, but in fact we don't want you. Europe's anti-Slav mentality by the likes of Sarkozy and others belong to the Middle Ages, but the mindset exists and undermines, again, stability and progress in Europe."

"I bet I know what your number three is going to be Uncle."

"Tell me."

"It's the fact that by thumping his nose at the Europeans and not letting the opposition leaders go, Yanukovich has incensed them and they are not in a forgiving mood."

"You got it. And if this attitude of theirs continues, he may just have to back off. You know, as incredible as it may seem, the Lytvyn fiasco is God sent."

"Sorry, I must have missed it. Do you mean Volodymyr Lytvyn the *Rada* Speaker?"

"Oh yes. The man did it. He opened a hornet's nest by stating that women are inferior to men because Adam was created first and they are but from his rib!"

"Are you serious? This is political suicide. Is he resigning?"

"No way! 'Quoted out of context', he says, but the damage has been done. Even Hanna Herman is asking for a public apology, women in the US and elsewhere are up in arms."

"This is remarkable coming just as Rush Limbaugh stepped into *pooh-pooh* too; on the very same subject; on the eve of International Women's Day." [March 8]

"You've made an excellent connection: women of the world unite against 'Neanderthals' like Yanukovich *et al*. Because, my dear, the link is this: Yulia is in prison because she is a feisty woman; Mr. Yanukovich declared some time ago that a woman's place is not in politics. See how widespread the primitive mindset is? Go telephone your friends in high places in the Ukrainian diaspora organizations to get Aung San Suu Kyi to endorse Yulia for the Nobel Peace Prize and for Time's *Person of the Year*."

"*Vujku*, you're smiling."

"Yup, I'm not as worried as I was earlier. Sex and politics can be a great way forward. And your *borscht* is great."



# MASI Celebrates Feast of Theophany at Canadian Museum of Civilization

On January 19, 2012 [Julian calendar], the Metropolitan Andrey Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies (MASI) held its annual Blessing of Water for the Feast of Theophany at the Canadian Museum of Civilization in Gatineau, Quebec.

Both Eastern and Western Christians gathered for Vespers at Saint Onuphrius Ukrainian Catholic Church located within the Museum. Originally built in Smoky Lake, Alberta, Saint Onuphrius Church was dismantled and rebuilt within the Museum in 1996.

Following Vespers, approximately 80 participants took part in a procession to a beautiful ice cross erected next to the Museum, in front of the Ottawa River for the water blessing. The cross was built by a team of seminarians from Holy Spirit Ukrainian Catholic Seminary and students of Saint Paul University under the supervision of Father Andrew Onuferko.

At Vespers, Father Andrea Spatafora, a Roman Catholic priest and Dean of the Faculty of Theology,



Blessing of Water at ice cross overlooking Ottawa River

Saint Paul University, assisted Father Stephen Wojcichowsky, Director of the Sheptytsky Institute, in leading the service. They were then joined for the water blessing by Father Andriy Chirovsky, founder and former Director

of the Sheptytsky Institute; Father Roman Rytsar, Sessional Lecturer at Saint Paul University; and Father Taras Cherwick, Lieutenant-Colonel Air Command Chaplain. The singing was led by Sub-Deacon Brian Butcher, who

is on a one-year contract teaching with the Institute. Prof. Butcher also offered an insightful reflection on the meaning of the ritual at the end of Vespers.

Following the water blessing, Father Roman Rytsar, accompanied by all the children and most of the adults, proceeded to the bank of the Ottawa River where he threw a blessed cross into the river to mark the entry of Christ into all the waters of the world. The group then gathered back in the Museum for a reception of warm beverages sponsored by the events team of the Museum.

Father Stephen Wojcichowsky commented, "When I stepped out into the courtyard and saw the ice cross backlit with spotlights and how it illuminated the darkness of the evening, I was deeply moved by the thought that the prayer of our little group was truly blessed. If our faith could shine as vividly and powerfully as that cross, then we could be authentic witnesses to Christ's peace and light for the renewal of the world."



Дирекція Фондації  
ім. Олега Ольжича



в Канаді та Дирекція УНО Канади

запрошують на лекції

директора Інституту  
Нації і Держави  
Фондації імені Олега Ольжича (Київ)  
Миколи Яковини



“Перспективи виходу  
із кризи в Україні”

Лекції відбудуться:

**Субота, 10 березня, о 3-й годині дня** в Домівці УНО Монреаль,  
rue Fairmount 405 (при вулиці Hutchison), Montreal

**Середа, 14 березня, о 7-й годині вечора** в Ukrainian Orthodox  
Auditorium, 1625 Montreal St., Regina при підтримці УНО Ріджайна  
і Союзу Українців Самостійників Ріджайна

**П'ятниця, 16 березня, о 7-й годині вечора** в Домівці УНО  
Едмонтон, 10629 98 St NW, Edmonton

**Неділя, 18 березня, о 2-й годині дня** в Осередку Української  
Культури і Освіти, 184 Alexander Ave. East, Winnipeg

## MP Ted Opitz Attends Proclamation of Toronto Archbishop Thomas Collins as Cardinal

Toronto MP Ted Opitz (Etobicoke - Centre), was in Vatican City on February 18, 2012 as part of the Canadian delegation attending the ceremony elevating the Most Reverend Thomas Collins, Archbishop of Toronto, to the College of Cardinals, formally proclaimed by Pope Benedict. "I am honoured to be given the opportunity to represent the Canadian Catholic community at this consistory ceremony," Mr. Opitz said.

An honourable delegation including Jim Flaherty, Minister of Finance, Jason Kenney, Minister of Citizenship, and Julian Fantino, Associate Minister of National Defence, also accompanied Collins to the ceremony.

In a statement, Prime Minister Stephen Harper said:

"On behalf of Canadians, I would like to congratulate His Eminence, Thomas Collins on his formal elevation to the College of Cardinals by the Holy Father, Pope Benedict XVI in Rome. While retaining his commitment to the 1.7 million Catholics in the Archdiocese of Toronto and numerous Canadian charities, organizations, and educational institutions, Cardinal Collins is now adding to his already-substantial international

responsibilities."

Thomas Cardinal Collins was named to the College of Cardinals on January 6, 2012. Prior to his work as the Bishop of Saint-Paul



MP Ted Opitz

and later Archbishop of Edmonton and Toronto, Cardinal Collins was also a seminary professor. Throughout his service, Cardinal Collins has shown principled leadership to his fellow citizens, irrespective of their beliefs.

In his new role, Thomas Cardinal Collins, will be part of an elite group of around 120 churchmen who elect the Pope and act as his special advisors. He will become the 16th Canadian elevated to the rank of a cardinal.

"On behalf of the Government of Canada, I congratulate Cardinal Collins as he begins this new phase in his religious work. This appointment is a testament to his faith and devotion to his work, the Church and to members of the Canadian Catholic community," Mr. Opitz commented.



# Раділа піснею душа

Анатолій Житкевич

Ще апостол Павло закликав віруючих завжди радіти в Господі, пояснюючи це тим, що наш Бог є Богом радості. Ісус Христос не любив сумних і неодноразово заявляв, що віра не є смутком. А особливо радістю наповнюються людські серця у дні Різдвяних і Новорічних свят. Все це врахували організатори великого благодійного Різдвяного концерту на підтримку будови нової української католицької церкви Святого Йосифа в Оквіллі, який відбувся 15 січня 2012 року в залі Church of the Resurrection за адресою 1 Resurrection Road, Etobicoke, ON. А організували його хори "Оріон" і "Левада" під мистецьким керівництвом маестро Ігоря Магеги.

Основу репертуару концерту, як цього й вимагала святкова програма, склали колядки та щедрівки: "Дивная новина", "Спи, Ісусе, спи", "Чути дзвінок", "Добрий вечір тобі, пане господарю", "Нова радість стала", "Бог ся рождає" та інші. Вкотре вже переконуєшся, що ці два хори уміють

Дунця у виконанні родинного дуєту Люби та Діани Лавришин. Так же гаряче сприйняли й одну із сучасних колядок "Передріздвяна ніч", музику до якої написала учасниця хору "Левада" Богданка Пагута. Задушевно і злагоджено звучали прекрасні голоси солістів Люби Лавришин, Ганнусі Барабаш, Артуру Разгоєва та Валерія Галацана.

Кажуть, що для того, щоб пізнати Бога, потрібно найперше пізнати самого себе. І всі ми чудово розуміємо, що хорівий спів, особливо виконання церковних наспівів, колядок і щедрівок, найкраще сприяє цьому. Мудреці ще віддавна говорили, що Бог дав людині голос для того, щоб вона своїм співом творила славу Творцю. І



Виступають діти садочка "Сонечко"



Хори "Оріон" і "Левада"



Чоловічий хор "Victoria Scholars"

організувати для української громади Торонто величне дійство, в якому, крім них, взяла участь група дітей дитячого садочка "Сонечко", очолена невтомною хоронительницею дитячих душ пані Анною Гавриш. Дуже приємно, що наймолодші представники української громади вчаться підтримувати наші віковічні звичаї та традиції і з такою дитячою безпосередністю та завзяттям колядували та віншували з Різдвяними святами. Ганнуса Танчак гарно виконала "Щедрик" Миколи Леонтовича. Чудово звучав музичний супровід колядок струнним камерним квінтетом під керівництвом Ольги Білейчук. Приємною несподіванкою для публіки була участь у концерті чоловічого хору "Victoria Scholars" під орудою Йержи Ціхоцького. Цей добре вишколений колектив своїм академічним, злагодженим співом додав неабиякої насолоди слухачам, тим більше що виконували ним твори "O Regem Caeli" іспанського композитора Томаса Луїса де Вікторія, "Lo Now a Rose E'Er blooming" композитора Михайла Прайтюріуса, "Ubi Caritas" норвежця Ола Гело та "Ave Maria" Франца Бібля звучали просто ідеально.

Мило й лагідно прозвучала пісня "Янголе мій" нашої славної поетеси Надії Козак і тернопольянина Василя

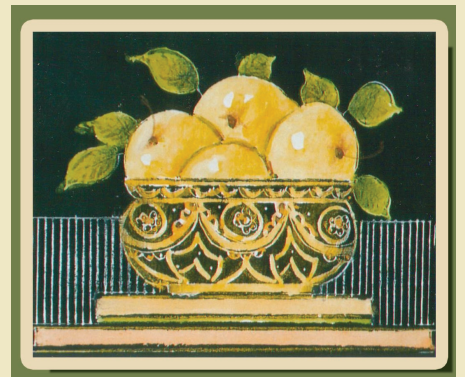
слід сказати, що на даній імпрезі було все, щоб збагатити серця насолодою гарних надихаючих душу пісень, які так чудово передають суть любові до Всевишнього. Злагоджено і задушевно звучали колядки, які виконували жіночий хор "Левада" (голова хору Олеся Романко) і чоловічий хор "Оріон" (голова хору Василь Ахтимійчук), та особливе піднесення викликало спільне виконання музичних творів мішаним хором. А коли мішаний хор разом з усіма присутніми під акомпанемент акордеона маестро Ігоря Магеги заспівав "Во Вифлеємі", то воістину можна сказати, що раділа піснею душа.

Закінчився концерт виконанням колядки "Бог Предвчний", яку з великим нагхненням заспівали всі присутні у залі. Нагадаємо, що молитву до Св. Йосифа за Родину на початку вечора проголосив о. Михайло Лоза – парох церкви Св. Йосифа в Оквіллі, а господарями і ведучими цієї святкової імпрези були відомі в нашій громаді активісти Наталя Кафлюк та Василь Ахтимійчук. До підготовки і проведення цього чудового свята спричинилися багаторічні учасники хору: Лариса Тепла, Олеся Романко, Богданка Пагута, Марійка Прокіпчук, Дарія Броварська.

До нових зустрічей з піснею!

## Унікальне мистецтво Богдана Божемського

Богдан Божемський – український художник, який багато років присвятив графіці і майстерно володіє дереворитом. Його мистецькі пошуки не зводяться до лише образотворчих, він також експериментує з різними техніками, що й привело художника до винаходу власної – паперориту. Це сполучення графіки і малярства, оригінальний спосіб нанесення образу, при якому важкий папір замінює дерево. Як свідчить Б. Божемський: "Техніка паперориту є моєю унікальною мовою, якою я висловлюю свої почування, та надзвичайною допомогою у творенні нових композицій і нових напрямків".



Богдан Божемський. "Миска з жовтими яблуками"

Б. Божемський народився 1923 року у Коломиї. Вивчав рисунок, живопис та графіку у Львові, а також у Cooper Union Art School у Нью-Йорку. Закінчив навчання з відзнакою у 1951 році. Двічі отримував перші нагороди за найвищі досягнення у графіці, а також був відзначений Бібліотекою Конгресу США.

Джерела тематики творів мистця та сферу його естетичних інтересів слід шукати у фольклорі Карпат, зокрема гуцульської етнічної гілки українського народу. До альбому "Полонина" увійшли графічні зображення квітів, грибів, яблук та інших плодів у майстерно орнаментованих вазах; серія "Птахи мудрости", в якій сови оздоблені вигадливими візерунками. У доробку мистця є численні вінки, центри композицій яких становлять хліб, глечики, бандура. Художник також працює як живописець, його олійні полотна засвідчують вірність улюбленим образам – соняшники у глечуку, карпатські краєвиди, птахи є лейтмотивами його багаторічної творчості.

Богдан Божемський був учасником численних групових виставок, а також мав чимало персональних. Його твори зберігаються у приватних колекціях Європи, Канади, США та Африки.

Канадсько-Українська Мистецька Фундція має честь представити унікальне мистецтво Богдана Божемського в Торонто в неділю, 25 березня, о 3 годині пополудні. 2118A Bloor Street West, Toronto [www.kumfgallery.com](http://www.kumfgallery.com)



# “Олена Теліга: постать на тлі доби. 70-та річниця від дня трагічної загибелі в застінках гестапо”

## Виступ першого заступника голови ОУН Богдана Червака на вечорі пам'яті

Шановні подруги і друзі, пані і панове!

В українській історії, без сумніву, забагато трагічних сторінок. Українці надто часто приспускають національні прапори, відзначаючи знакові дати свого минулого. Проте в українському історичному календарі є дати, які, незважаючи на трагічний контекст, пробуджують відчуття національної гордості. Скажімо, роковини смерті Симона Петлюри і Євгена Коновальця ніколи не супроводжувалися “плачем Ярославни”. Навпаки, це дні, коли образа і несправедливість поступаються відчуттю героїчності духу, ореолом якого овіяні згадані постаті.

У лютому цього року виповнюється 70 років, як у Бабиному Яру німецькі окупанти розстріляли відому українську поетесу, члена Організації Українських Націоналістів Олену Телігу. Роковини трагічної смерті Олени Теліги – це аж ніяк не роковини смутку. Люди, що в цей день приходять у Бабин Яр, кладуть квіти до Пам'ятного Хреста, сповнені відчуття причетності до образу, який втілює національну честь і благородство.

У чому суть цього феномена? Передусім у цілісності характеру Олени Теліги, силі її поетичного таланту та життєвому виборі, який вона зробила усвідомлено, незважаючи на його очевидний трагічний кінець.

Чимало дослідників життя і творчості поетеси не можуть збагнути, як “салонна дама”, що виховувалася в атмосфері російської культури, прийшла до усвідомлення себе українкою. Ще більше, національна самоідентифікація переросла у необхідність активного захисту політичних і культурних прав української нації. Майже легендою став епізод з її емігрантського життя, коли на випадок проти української мови з боку офіцерів-монархістів вона рішуче відповіла: “Ви хама! Та собача мова – моя мова! Мова мого батька і моєї матері. І я вас вже більше не хочу знати”. Однак це – не легенда. Це – зразок суспільної поведінки людини, позбавленої комплексів меншовартості й страху. Це те, що зветься справжнім характером.

Творчий спадок Олени Теліги невеликий: трохи більше трьох десятків поетичних шедеврів, одне

незакінчене оповідання та низка публіцистичних статей. Стиль її творів – героїчний романтизм. Не випадково вона так часто вживає слово “грань”, яким, з одного боку, означає чітку межу між добром і злом, своїми і чужими, життям і смертю, а з іншого – вимагає від своїх героїв переступити грань, відважитися на вчинок, гідний лицаря.

Олена Теліга шукала лицарів у реальному житті. Саме тому прийшла в ОУН – революційну, бойову й безкомпромісну організацію. Так з'являється вірш “Засудженим”, присвячений бойовикам ОУН Василеві Біласу й Дмитрові Данилишину – молодим хлопцям, що загинули від рук польських шовіністів і стали символом національного супротиву окупаційній владі:

*І мов гімн урочистостей,*

*мов визвольне гасло,*

*Є двох імен нерозривне життя.*

Олена Теліга шукала лицарів, і вона їх знайшла.

У складі перших похідних груп ОУН О. Теліга повернулася у зруйнований більшовиками й окупований фашистами Київ. Те, що зовсім недавно було “візією”, мрією життя, стало реальністю. Однак Київ 1941-1942 років був непривітний. Роки радянської дійсності, як і нова влада, вбили в значній частині населення саму віру в можливість національного відродження. Чимало тих, хто думав про швидкий “тріумф перемоги”, розчарувалися. Але тільки не Олена Теліга.

У статті під промовистою назвою “Розсипаються мури” вона написала: “Будемо самими собою, з усіма своїми поглядами перед обличчям людей своєї нації, і хай у протилежність до забріханої большевицької пропаганди кожне наше слово буде невідомою правдою, незалежно від того, чи ця правда усім буде подобатися. Ми ж не йдемо накидати згори якусь нову ідею чужому середовищу, лише зливаємося зі своїм народом, щоб спільними силами, великим вогнем любові розлити знов всі ці почування, які ніколи не згасали: почуття національної спільноти і гострої окремішності”.

Важко переоцінити внесок похідних груп ОУН, Олени Теліги зокрема, у розбудову українського життя у столиці України у 1941-1942 роках. На жаль, вітчизняна історіографія, наукова і громадська думка ще не дійшли до гідного осмислення цих подій. Натомість окупанти дуже

скоро збагнули небезпеку слова і дій Олени Теліги та її друзів.

У лютому 1942 року гестапо здійснило масові арешти українського підпілля. В Олені Теліги була можливість покинути Київ. Вона цього не зробила, оскільки такий вчинок вважала зрадою. Тому гестапівський терор її не обминув. Поетесу та інших націоналістів було розстріляно 21 лютого у Бабиному Яру. Розповідають, що в камері, де перебувала Теліга перед розстрілом, знайшли напис, зроблений її рукою: “Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена Теліга”. Зверху було викарбувано національний, стилізований під меч, Тризуб.

Кажуть, що один з німецьких офіцерів після смерті Олени Теліги казав, що не бачив мужчини, який так героїчно вмирав, як ця гарна жінка.

Сьогодні важко уявити Олену Телігу поза духовним і культурним життям України. Залишається одне – осягнути велич її духу.

Вже двадцять років поспіль українці приходять у Бабин Яр, щоб вшанувати пам'ять “лицаря української революції”, члена ОУН, поетеси Олени Теліги. Кожного разу, коли покладають квіти до Пам'ятного Хреста, розмірковую про уроки Олени Теліги для сучасників.

Думаю, що у цьому році особливо актуальний найголовніший з них – ніколи не розчаровуватися. Навіть тоді, коли діло, за яке ти готовий покласти “душу і тіло”, не має шансів на успіх.

Так було у вересні-лютому 1941 року, коли в окупованому німецькими військами, голодному, холодному і майже вщент зруйнованому більшовиками Києві українські націоналісти, з-поміж яких і Олена Теліга, “творили нове життя” – Українську самостійну соборну державу.

Їхній подвиг у цій ситуації для одних був “авантюрою”, для других “абсурдом”, для третіх прикладом безумства, а то й і марнославства. При цьому одні, другі й треті були



Олена Теліга

майже переконані, що минуть роки, і про Олену Телігу ніхто не згадає, а значить, марною є її жертва.

За таких обставин, як правило, ламаються навіть ті, про яких кажуть: у нього сталевий характер. Олена Теліга не те що не “зламалася”, а й не допустила у своє юне серце і краплини розчарування. Навпаки, до останнього подиху була впевнена, що все, що зробила, про що написала і у що вірила, є правильним і потрібним Богу і Нації.

У цьому році до Бабиного Яру прийшло чимало школярів із київської школи, яка носить її ім'я.

Усі разом читали Господню молитву “Отче наш!”, щоб випросити у Бога сил, яких бракує нам сьогодні і яких ніколи не бракувало Олені Телізі.

Слава Україні!



Керівник програми –  
Любомира Матвіяк

**Радіопрोगрама “Поступ”  
у прямому ефірі**

**Щонеділі 8-10 год. вечора  
на хвилях FM 88,9 (CIRV)**

Новини з України та світу  
Інтерв'ю та дискусії

Замовляйте у нас музичні вітання

Tel.: 416-671-1805 Fax: 416-628-5156 lyubomyram@yahoo.com





# Гравюри-естаампи-офорти Тараса Шевченка до його арешту

Академія Мистецтв у Петербурзі як вища художня школа, заснована 1757 року, на початку її існування приймала казенних студентів, тобто тих, які належали російській державі. Від початку XVIII століття дозволялося приймати учнів найбільш талановитих (крім кріпаків). Відвідувати рисувальні школи при Товаристві заохочування художників у Петербурзі допоміг Тарасові Шевченку його друг Іван Сошенко, студент Академії з 1834 року, на майже сім років старший від Тараса. Він, попросивши Василя Григоровича – секретаря згаданого Товариства, посприяв у навчанні тоді ще кріпаку Тарасові у цьому об'єднанні аматорів мистецтва. Знайомство В. Григоровича, С. Гребінки, О. Венеціянова, В. Жуковського, М. Віельгорського та інших впливових земляків з Шевченком допомогло поетові у звільненні його з кріпацтва, що уможливило стати 21 травня 1838 року стороннім учнем Академії. Про те саме клопотався й Карл Брюллов, професор Петербурзької Академії, майстерню якого Шевченко відвідував рік раніше. Отже, Шевченка було призначено до класів К. Брюллова – знаменитого художника італійського походження, батько якого займався декоративною різьбою. До речі, місце смерті й поховання К. Брюллова 23 червня 1852 року в Марціано, поблизу Риму, свідчить про його приналежність до тієї національності, в якій виростили предки Карла і зберегли пам'ять про свою місцевість. Немале число картин з італійськими сюжетами, які створив маестро, як, наприклад, “Останній день Помпеї” та ряд інших, яскраво

вказують на сентиментальність самого Брюллова до італійської історії, культури і своєї предківщини.

Навчання Шевченко почав з неабияким бажанням рисувати гіпсові фігури протягом трьох перших класів, на що дозволяла програма Академії. Особливий інтерес виявив і до лекцій з анатомії й фізіології, які читав Ілля Васильович Буяльський. Але надзвичайно цікавився й захоплювався технікою офорта штрихуванням, тобто гравюрою або естампом. Сукупність усіх трьох слів означає вид графіки, в якому всяке зображення є друкованим відбитком на папері з вирізьбленого або витравленого малюнка на спеціально підготовленій дошці або пластинці. Цю техніку гравірування студент Академії оволодів у майстерні Брюллова, який працював у мистецтві естама та заохочував до цього своїх учнів. За кілька майстерно виконаних Шевченком малюнків його двічі нагороджено срібними медалями, а 26 вересня 1841 р. від Ради Академії Мистецтв одержав третю медаль за картину “Циганка-ворожка” (папір, акварель, 26,5 x 20,7).

Художник формувався у стінах Академії, де в нього почали вироблятися свій стиль у живописі та власні погляди на мистецтво. Перебуваючи в Україні 1843 року, Шевченко виконав тоді різні ескізи, рисунки та етюди з натури. Коли повернувся до Петербургу, у нього виник задум випускати окремими виданнями альбоми із 12-ма естамами щороку. Натхнений своїми планами, почав займатися інтенсивною роботою над створенням перших офортів. Хоч не пощастило

повністю здійснити свої мрії, наприкінці 1844 року вийшов єдиний випуск із шістьма офортами у паперовій папці-обкладинці під назвою “Живописная Украина” (“Мальовнича Україна”). Технічно виконані, ці гравюри мають у собі реалістичне розуміння зображуваних постатей та краєвидів, які творять чітко окреслені поодинокі композиції.

Перший твір в альбомі – це “Судня рада” (березень-травень), де зображено селян-судочинців, які вирішують суперечку між односельцями. Шевченко цим естаптом протиставив народний суд українського селянства царському, панському чи поміщицькому, вважаючи перший важливішим і справедливішим. Перед хатою зібралися старші, поважніші селяни, а за рогом хати бачимо і писаря та селянина зі штрафом у руці.

Одночасно Шевченко зробив офорт “Старости”. У ньому також вказано жанрову сцену з життя українських селян під час обряду сватання. Зображення цікаве тим, що у ньому художник підкреслив вільний вибір нареченого і нареченої, під час якого не втручаються поміщицькі накази.

Гравюра “У Києві”, завершена у травні, наповнена поетикою краєвиду, в якому зображено берег Дніпра і дорогу, простягнену попід кучерявими вербами в далечинь. На першому плані видніє ліворуч дороги постаць сидячого старця, а праворуч наштриховано кілька жінок, що вдягаються після купання в ріці, з пароплавом на ній.

“Дари в Чигирині 1649 року” – четвертий з черги офорт, закінчений під кінець травня, нагадує історичний момент з часів народно-визвольної війни 1648-1654 років в Україні, коли на переговори до Богдана Хмельницького прибули російські, польські та турецькі послы, які чекають на прийняття гетьманом.

Побуту українських селян присвячений також офорт “Казка”, створений не пізніше, як у серпні, що нагадує нам поширену у фольклорі розмову солдата зі Смертю, спрямовану проти царського самодержавства. Відслуживши двадцять п'ять років, стративши на війні “за віру, царя і вітчизну” ногу, повертається додому старий солдат. На околиці українського села його зустрічає Смерть з косою. Але вона не лякає солдата, бо вони здавна знайомі. Він же ж не раз дивився їй сміливо в



Тарас Шевченко. Гравюра-естамап “Видубицький монастир у Києві”

очі, а його воля і прагнення до життя та презирство до смерті завжди перемагали.

На початку листопада з-під різця Шевченка появилася гравюра-естамап під назвою “Видубицький монастир у Києві”, збудований в XI столітті як особлива споруда Михайлівської церкви.

До кожного офортного твору зберігаються підготовчі рисунки Шевченка в Державному музеї його імені. Незважаючи на те, що задум Шевченка не був завершений через його арешт 5 квітня 1847 року, шість перших офортів одинокого видання “Мальовничої України” є гордістю українського мистецтва. Здійснити свій намір не вдалося ще й через одну важливу причину, закладену Шевченком в альбом. У ній тенденційно відкриваються поетові ворожі настановлення до царського правління в імперії зла та лиха. Недоброзичливо до видання поставилися й самі українські меценати, живучи в петербурзьких достатках. Вони лишилися пасивними та байдужими не тільки до самого видання, але й до нужденного життя українського народу, до його історичного минулого та й до самого Тараса Шевченка – великого поета і художника. Вони відмовилися надати потрібну для його завершення матеріальну підтримку.

Назгал офорти з пояснювальним текстом в альбомі виразно вказують на ненависть до російського диктаторського управління й, навпаки, надмірну любов Шевченка до свого народу та глибоке співчуття до покріпаченого українського селянства. Художник вже тоді став реалістичним критиком існуючого несправедливого ладу в царській Росії.

Сама техніка гравюри завдяки можливостям штрихованої роботи на мідяній дошці давала нагоду авторові створювати високохудожні твори, наповнені соціально-побутовим змістом та значенням.

Павло Лопата



Тарас Шевченко. Офорт “Казка”